

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛЬНОЇ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Булатова О.В.

доктор економічних наук, професор,

перший проректор Маріупольського державного університету

Спроба вивчати регіон як цілісну систему з точки зору міждисциплінарного підходу призвела до формування у 50-х роках ХХ століття регіональної науки (регіоналістики), яку започаткував У.Ізард [2]. В умовах формування нової просторової структури світового господарства розвиваються різні рівні реалізації міжрегіональних зв'язків, які виступають як взаємодоповнюючі процеси. Кожному з цих рівнів притаманна певна форма інтеграційної взаємодії суб'єктів ринку, що відповідає відповідному таксономічному регіональному рівню: по-перше, транскордонні формування, локальні агломерації, засновані на розвитку прикордонних, внутріфірмових формах взаємодії (внутрідержавний таксономічний регіональний рівень, що охоплює рівень локальних регіональних утворень, мікро- та мезорегіони); по-друге, інтеграційні об'єднання, які функціонують в межах певного субрегіону світу і охоплюють декілька країн, що розташовані в цьому регіоні (державний таксономічний рівень, що відповідає макрорегіонам); по-третє, трансконтинентальні інтеграційні об'єднання, до яких входять країни, що належать до декількох регіонів/континентів світу (наднаціональний таксономічний регіональний рівень, що охоплює мега- та метарівень регіонального розвитку). Таким чином, в аналізі сутності регіону територіальний (або географічний) підхід є вже недостатнім, і, відповідно, виникає необхідність використання інших підходів: відтворювального, інтеграційного тощо. Маючи відповідний потенціал,

регіони активно розвивають міжрегіональне співробітництво, рівні яких поділяються на – внутрішній (національний), зовнішній (міжнародний) [1]. Безпосередньо взаємодія країн знаходиться в площині множинних координат, де акторами стають рейтингові агентства, ТНК, офшорні центри, міжнародні організації та, в більш широкому контексті, – регіональні торговельні угоди [4].

Активний розвиток міжнародної економічної інтеграції призвів до появи нових – глобальних – ознак у розвитку процесів регіоналізації світового господарства. Необхідність всебічного аналізу регіональної динаміки світового господарства, виявлення рівнів міжнародної конкурентоспроможності регіонів різного рівня і розробки відповідної стратегії регіонального розвитку зумовлюють, позиціонування нової науки – *глобальної регіоналістики*, що матиме інтеграційний міждисциплінарний характер. Її предмет визначатиметься як «процес посилення економічної динаміки територіальних таксономічних одиниць різного ієрархічного рівня, зумовлений високою мобільністю факторів виробництва та їхньою інтернаціоналізацією, компліментарною дією інституційних структур та реалізацією за допомогою різних поліструктурних моделей стратегій локально-національної та мегарегіональної гомогенізації господарського та соціального середовищ» [5, с.31].

Підґрунтям глобальної регіоналістики виступають науки, які міждисциплінарно пов'язані з регіональними дослідженнями – економічна теорія, національна економіка, регіональна економіка, галузеві економіки, міжнародна економіка, міжнародний менеджмент, міжнародна торгівля, статистика, математичне моделювання та прогнозування, соціальні науки тощо.

Синергія нової науки полягатиме у принципово новому підході узагальнення регіональних досліджень та отриманні нових результатів з

точки зору розвитку регіональної диверсифікації, регіональної конкурентоспроможності тощо. Так, у розрахунку інтегрального показника регіональної конкурентоспроможності першість посідають індикатори оцінки внутрішнього бізнес-середовища і стимулювання підприємницької активності, реалізації людського потенціалу, розвитку інфраструктури, ступеня інтеграції до системи зовнішньоекономічних зв'язків [3].

Поєднання методичних основ дослідження глобалізації, економічної інтеграції, регіональної економіки дозволять оптимізувати дослідження процесів регіоналізації світового господарства. Дійсно, саме тільки через міждисциплінарність вивчення процесів регіоналізації можна забезпечити комплексний підхід, який ґрунтується на визнанні того, еволюція теорій регіонального розвитку в контексті концепцій сталого розвитку передбачає врахування не тільки матеріальних факторів економічного росту. Концепція економіки розвитку людини стає базовим курсом задля сталого та інклюзивного економічного зростання, соціального розвитку і охорони навколишнього середовища. Нестабільність та невизначеність глобального середовища вимагають обов'язкового врахування факторів невизначеності, що впливають на розвиток регіоналізації світової економіки. Посилення ролі і впливу інститутів вимагає відповідного застосування інституційного підходу до регіонального розвитку.

Список використаних джерел:

1.Беззубченко О.А. Міжрегіональне співробітництво: сутність, форми та процес реалізації// Вісник Маріупольського державного університету Серія: Економіка. – 2015. –Випуск №9. –С.96-102.

2.Изард У. Методырегиональногоанализа.Введение в науку о регионах / У. Изард. — М.: Прогресс, 1966. — 660 с.

3.Захарова О.,Беззубченко О.Методичний підхід до оцінки міжнародної конкурентоспроможності регіонів України/ О.Захарова, О.Беззубченко// Економічний аналіз.–2012.–№11(4).–С.13-16.

4.Резнікова Н. Економічні виклики незалежності: конфлікт інтересів в умовах глобальної взаємодії/Н. Резнікова// Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. –2013. – Випуск 1. – С. 181-187.

5. Чужиков В. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія: Монографія/В.Чужиков. – К.:КНЕУ,2008. – 272с.